

Ware Christelijke Religie

Vervolg van Hoofdstuk 8

De Vrije Keuze

De mens wordt, zolang hij in de wereld leeft, in het midden tussen hemel en hel gehouden, en daar in geestelijk evenwicht, hetwelk de vrije keuze is.

475. Om te weten, wat en van welke aard de vrije keuze is, dient men te weten, vanwaar deze komt. Voornamelijk uit de kennis van haar oorsprong kan men weten, niet alleen dat zij is, maar ook van welke aard zij is.

Haar oorsprong komt uit de geestelijke wereld, waar het gemoed van de mens door de Heer wordt gehouden.

Het gemoed van de mens is zijn geest die na de dood leeft, en zijn geest is voortdurend in het gezelschap van zijn gelijken in die wereld, en door het stoffelijk lichaam, waarmee hij omgeven is, is zijn geest met de mensen in de natuurlijke wereld.

Dat de mens niet weet dat hij ten aanzien van zijn gemoed te midden van geesten is, komt omdat deze geesten, waarmee hij in gezelschap is in de geestelijke wereld, geestelijk denken en spreken, maar de geest van de mens, zolang hij in het stoffelijk lichaam is, natuurlijk; en omdat de geestelijke gedachte en spraak verstaan noch waargenomen kunnen worden door de natuurlijke mens, en evenmin omgekeerd.

Vandaar komt het dat zij ook niet gezien kunnen worden.

Maar wanneer de geest van de mens in gezelschap is van geesten in hun wereld, dan is hij ook in de geestelijke gedachte en spraak met hen, aangezien zijn gemoed innerlijk geestelijk, maar uitwendig natuurlijk is.

Daarom staat hij door zijn innerlijke dingen met hen in gemeenschap, maar door zijn uitwendige dingen met de mensen.

Door deze gemeenschap wordt de mens de dingen gewaar en denkt analytisch daarover.

Indien de mens deze gemeenschap niet had, zou hij niet meer en ook niet anders denken dan een dier, zoals hij ook, indien alle verkeer met de geesten van hem werd weggenomen, terstond zou sterven.

Maar om het begrijpelijk te maken, hoe de mens in het midden tussen hemel en hel gehouden kan worden en daardoor in geestelijk evenwicht, waarvandaan hij de vrije keuze heeft, zal dit in het kort gezegd worden.

De geestelijke wereld bestaat uit de hemel en de hel; de hemel is boven het hoofd en de hel is daar onder de voeten, maar nochtans niet in het midden van het door de mensen bewoonde aardrijk, maar onder de landen van die wereld, die eveneens van geestelijke oorsprong zijn, en vandaar niet in het uitgestrekte [ruimtelijk], maar in de schijn van het uitgestrekte.

Tussen de hemel en de hel is een grote tussenruimte, welke degenen die daar zijn, als een volledig aardrijk verschijnt.

In deze tussenruimte wasemt uit de hel het kwaad in grote hoeveelheden, en anderzijds vloeit uit de hemel het goede daarin, eveneens in overvloed.

Het is deze tussenruimte waarvan Abraham zei tot de rijke man in de hel: 'Tussen ons en ulieden is een grote kloof gevestigd, zodat degenen die van hier tot u willen overklimmen, niet zouden kunnen, noch ook die daar zijn, tot ons overgaan', (Lucas 16:26).

In het midden van deze tussenruimte is elk mens ten aanzien van zijn geest, en dit enig en alleen om deze reden: dat hij in de vrije keuze zal zijn.

Aangezien deze tussenruimte zo ontzaglijk is, en aan hen die daar zijn, als een groot aardrijk verschijnt, wordt zij 'de wereld der geesten' genoemd, en zij is ook vol geesten, aangezien elk mens na de dood eerst daarheen komt en daar òf tot de hemel òf tot de hel wordt voorbereid.

Daar verkeert hij onder de geesten als tevoren onder de mensen in de vorige wereld.

Ook is daar geen vagevuur; dit is een door de rooms-katholieken uitgevonden verzinsel.

Maar over deze wereld wordt in het bijzonder gehandeld in het werk 'Hemel en Hel', in Londen uitgegeven in 1758, nrs. 421 tot 535.

476. Elk mens, van de vroegste kindsheid tot de hoogste ouderdom, verandert van plaats of ligging in deze geestelijke wereld: als klein kind wordt hij in de oostelijke streek, tegen het noorden aldaar gehouden; en als knaap treedt hij, naarmate hij de basiselementen van de godsdienst leert, allengs terug van het noorden naar het zuiden; als jongeling wordt hij, naarmate hij uit zijn gemoed begint te denken, naar het zuiden gedragen, en daarna wanneer hij over eigen oordeel beschikt en zijn eigen meester is geworden, wordt hij, naar gelang van zijn groei in dergelijke dingen, welke innerlijk God en de liefde jegens de naaste beogen, naar het zuiden tegen het oosten gebracht.

Als hij echter het boze koestert en dit opzuigt, gaat hij voort naar het westen, want allen in de geestelijke wereld wonen naar de hemelstreken: in het oosten degenen, die in het goede uit de Heer zijn, want daar is de Zon, in het midden waarvan de Heer is; in het noorden zij die in onwetendheid zijn; in het zuiden zij die in het inzicht zijn; en in het westen zij die in het boze zijn.

De mens zelf wordt niet ten aanzien van zijn lichaam in deze tussenruimte of dit midden gehouden, maar ten aanzien van zijn geest, en al naar zijn geest van staat verandert door het goede of het kwaad meer te naderen, wordt hij naar plaatsen of liggingen in deze of gene streek overgebracht en komt daar in het gezelschap van de bewoners.

Maar men moet weten, dat niet de Heer de mens hier- of daarheen overbrengt, maar dat de mens dit zichzelf doet op verschillende wijze.

Wanneer hij het goede kiest, dan verplaatst de mens tezamen met de Heer of liever de Heer tezamen met de mens, zijn geest naar het oosten; wanneer de mens echter het boze kiest, dan verplaatst de mens tezamen met de duivel, of liever de duivel tezamen met de mens, zijn geest naar het westen. Men moet er wel aan denken, dat waar hier de hemel genoemd wordt, ook de Heer bedoeld wordt, aangezien de Heer het al in alle dingen van de hemel is; en dat waar de duivel genoemd wordt, de hel wordt bedoeld, omdat allen daar duivels zijn.

477. Dat de mens in deze grote tussenruimte wordt gehouden, en voortdurend in het midden daarvan is, vindt enig en alleen plaats om deze reden, dat hij in de vrije keuze zal zijn in geestelijke dingen, want dit evenwicht is het geestelijk evenwicht, omdat het een evenwicht is tussen hemel en hel, dus tussen het goede en het kwade.

Allen, die in deze grote tussenruimte zijn, zijn ten aanzien van hun innerlijke dingen òf met de engelen van de hemel, òf met de duivels van de hel verbonden; heden ten dage echter òf met de engelen van Michaël òf met de engelen van de draak.

Elk mens begeeft zich na de dood tot de zijnen in deze tussenruimte en sluit zich bij diegenen aan die in een liefde zijn die gelijk is aan de zijne.

Want de liefde verbindt daar eenieder met zijn gelijken, en maakt, dat hij vrij met zijn ziel kan ademen en in de staat van zijn afgelopen leven kan doorgaan; maar allengs worden dan de uitwendige dingen, die met de innerlijke niet één uitmaakten, afgelegd; en wanneer dit eenmaal is gebeurd, wordt de goede in de hemel geheven en begeeft de boze zich naar de hel, eenieder naar diegenen waarmee hij ten aanzien van zijn heersende liefde één uitmaakt.

478. Maar dit geestelijk evenwicht, dat de vrije keuze is, kan verduidelijkt worden door natuurlijke evenwichtsvormen.

Het is als het evenwicht van een mens die om het lichaam of aan de armen gebonden is tussen twee mannen met gelijke kracht, van wie de een de middelste man naar rechts en de ander naar links trekt, namelijk dat dan de middelste man zich vrij naar elk van de zijden kan bewegen alsof hij door niet enige kracht gedreven werd; en als hij zich naar rechts beweegt, trekt hij de man aan de linkerzijde met geweld naar zich toe, totdat de man aan de linkerzijde op de grond valt.

Evenzo zou het gesteld zijn wanneer iemand, zelfs een zwak persoon, gebonden zou zijn tussen drie mannen aan de rechterzijde en evenzoveel aan de linkerzijde met de zelfde kracht; evenzo wanneer hij zich zou bevinden tussen paarden of kamelen.

Het geestelijk evenwicht, dat de vrije keuze is, kan vergeleken worden met een weegschaal, waarvan op elke schaal gelijke gewichten zijn gelegd, wanneer dan aan de ene schaal een greintje wordt toegevoegd, komt het tongetje van de weegschaal in beweging.

Evenzo is het gesteld met een hefboom of met een grote balk, die op zijn steunpunt geplaatst is.

Alle en elk van de dingen, die binnen in de mens zijn, zoals: het hart, de longen, de maag, de lever, de alvleesklier, de milt, de darmen en de overige dingen, zijn in een dergelijk evenwicht; vandaar komt het, dat elk in de grootste rust zijn functies kan vervullen.

Zo is het ook gesteld met alle spieren, zonder een dergelijk evenwicht ertussen zou alle actie en reactie ophouden en de mens zou niet langer als een mens handelen.

Aangezien daarom alle dingen die in het lichaam zijn, zich in een dergelijk evenwicht bevinden, bevinden zich ook alle dingen die in de hersenen zijn in een soortgelijk evenwicht, dus alle dingen die in het gemoed daar zijn en die op de wil en het verstand betrekking hebben.

Het vrije is ook bij de beesten, de vogels, de vissen en de insecten, maar deze worden gedreven door de zinnen van hun lichaam, opgewekt door honger en lust.

Aan hen zou de mens niet ongelijk zijn, wanneer hij het vrije van handelen had, gelijk hij het vrije van denken heeft; ook hij zou alleen gedreven worden door de zinnen van zijn lichaam op de opwekking van de begeerte en van de wellust.

Anders is het gesteld met diegene die de geestelijke dingen van de Kerk in zich opneemt en hierdoor zijn vrije keuze in toom houdt; deze mens wordt uit de Heer van de begeerten en de lusten van het kwaad en van hun aangeboren felheid afgeleid, en hij streeft naar het goede en verafschuwt het kwaad.

Hij wordt dan uit de Heer dichter naar het oosten en tevens naar het zuiden in de geestelijke wereld verplaatst en binnengeleid in het hemelse vrije, dat waarlijk het vrije is.

Uit de toelating van het kwaad waarin de innerlijke mens van eenieder is, blijkt duidelijk, dat de mens vrije keuze heeft in de geestelijke dingen.

479. Eerst moet bevestigd worden, door algemeenheden en daarna door bijzonderheden, dat de mens vrije keuze heeft in geestelijke dingen, en dat eenieder, zodra hij die hoort, dit zal erkennen.

De algemeenheden zijn de volgende:

1. dat de wijste van de mensen, Adam en zijn echtgenote, zich door de slang lieten verleiden.
2. dat hun eerste zoon Kaïn zijn broeder Abel doodde, en dat Jehovah God hen niet afhield door met hen te spreken, maar slechts door na de daden te vervloeken.
3. dat de Israëlitische natie in de woestijn het gouden kalf vereerde, terwijl toch Jehovah dit zag vanaf de berg Sinai en het niet verhinderde.
4. dat David het volk telde en daarom een pest over hen gezonden werd, waardoor zovele duizenden

mensen omkwamen, en dat God niet vóór maar na de daad de profeet Gad tot hem zond en de straf verkondigde.

5. dat het Salomo werd toegestaan, afgodische erediensten in te stellen.

6. en vele koningen na hem, om de tempel en de heilige dingen van de Kerk te ontwijden en tenslotte dat het aan deze natie werd toegelaten de Heer te kruisigen.

7. dat het de Mohammedanen werd toegelaten, een godsdienstigheid in te stellen die in tal van dingen niet strookt met de Heilige Schrift.

8. dat de christelijke godsdienst verdeeld is in tal van sekten, en elke sekte in ketterijen.

9. dat er in het christendom zoveel goddelozen zijn, en ook zoveel die zich beroemen op goddeloosheden, en ook boze aanslagen en listen, ook tegen de vromen, de gerechten en de oprechten.

10. dat de ongerechtigheid soms zegeviert over de gerechtigheid in rechtsgeschillen en in zaken.

11. dat ook de goddelozen tot ereposten verheven, en magnaten en primaten worden.

12. dat oorlogen worden toegestaan en dan de slachting van zoveel mensen en de plundering van zoveel steden, naties en families, en tal van dergelijke dingen meer.

Kan iemand dergelijke dingen wel uit iets anders dan uit de vrije keuze bij elk mens afleiden? De over het gehele aardrijk bekende toelating heeft geen andere oorsprong.

Dat de wetten van de toelating ook de wetten van de Goddelijke Voorzienigheid zijn, zie men in het werk over 'de Goddelijke Voorzienigheid', gedrukt te Amsterdam in 1764, nrs. 234 tot 274, alwaar bovenstaande punten ook verklaard worden.

480. De bijzonderheden die aantonen, dat de vrije keuze in geestelijke dingen evenzeer bestaat als in de natuurlijke dingen, zijn talloos.

Laat eenieder, als hij wil, bij zichzelf nagaan, of hij niet zeventig maal op een dag, of driehonderd maal in een week kan denken over God, over de Heer, de Heilige Geest, en over de goddelijke dingen, die de geestelijke dingen van de Kerk worden genoemd, en of hij dan enige dwang voelt, zo hij daartoe gedreven wordt door enige lust, ja zelfs door enige begeerte, en dit of hij al dan niet geloof heeft.

Ga ook na, of u, in welke staat u ook bent, iets denken kunt zonder vrije keuze zowel in uw gesprekken als in uw gebeden tot God, verder ook bij de predikingen en het aanhoren daarvan; draagt niet de vrijheid van keuze in dit alles elk punt? Ja, u zult zelfs zonder vrije keuze in elke bijzonderheid, en zelfs in de allerkleinste bijzonderheid niet meer adem kunnen halen dan een standbeeld, want ademen volgt de gedachte en vandaar de spraak stap voor stap.

Ik zeg: 'Niet meer dan een standbeeld', maar niet 'niet meer dan een beest', daar het beest ademt uit natuurlijke vrije keuze, terwijl de mens ademt uit een vrije keuze in de natuurlijke en tevens in de geestelijke dingen; want de mens wordt niet gelijk een beest geboren.

Het beest wordt met alle, zijn natuur op de voet volgende voorstellingen geboren in die dingen, welke tot de voeding en tot de voortplanting behoren, maar de mens wordt, zonder aangeboren voorstellingen, alleen in het vermogen tot weten, verstaan en wijs worden geboren, en in de neiging om zichzelf lief te hebben en de wereld, en ook de naaste en God.

Daarom wordt gezegd: 'Indien hem de vrije keuze werd afgenomen in elke bijzonderheid die hij wil en denkt, dan zou hij niet meer ademen dan een standbeeld', en er wordt niet gezegd: 'Niet meer dan een beest'.

481. Dat de mens de vrije keuze in de natuurlijke dingen heeft, wordt niet ontkend; maar de mens heeft deze door zijn vrije keuze in de geestelijke dingen; want de Heer vloeit, zoals eerder is aangetoond, uit het hogere of innerlijke bij elk mens in met het goddelijk Goede en het goddelijk Ware, en blaast daardoor in de mens een leven dat onderscheiden is van het leven van de beesten en geeft hem het kunnen en willen, om dit Goede en Ware op te nemen en daaruit te handelen, en Hij

neemt dit nooit van iemand weg.

Hieruit volgt dat het de bestendige wil van de Heer is, dat de mens het ware opneemt en het goede doet, en zo geestelijk wordt; daartoe is hij geboren.

En geestelijk worden zonder vrije keuze in geestelijke dingen is even onmogelijk als een kameel door het oog van een naald halen; of met de hand een ster aan de hemel te raken.

Dat het aan elk mens en ook aan de duivels gegeven en nooit ontnomen wordt, het ware te kunnen verstaan en dit te willen, werd mij door levende ondervinding aangetoond.

Eens werd een van hen die in de hel waren, in de wereld der geesten geheven en hem werd daar door de engelen uit de hemel gevraagd, of hij de dingen, die zij met hem spraken – het waren geestelijke goddelijke dingen – kon verstaan.

Hij antwoordde dat hij ze kon verstaan; en op de vraag, waarom hij dergelijke dingen niet had aangenomen, zei hij dat hij ze niet had liefgehad en vandaar ook niet gewild.

Daarna werd tot hem gezegd, dat hij ze kon willen; daarover verwonderde hij zich en ontkende dit.

Daarom bliezen de engelen in zijn verstand de heerlijkheid van de roem met de bekoring daarvan;

zodra hij deze had opgenomen, wilde hij deze dingen ook en had hij ze zelfs lief; maar terstond daarop werd hij teruggebracht in de vorige staat, waarin hij een plunderaar, een echtbreker en een lasteraar van de naaste was, en toen verstond hij deze dingen niet langer, omdat hij ze niet wilde.

Hieruit blijkt duidelijk dat de mens een mens is vanuit de vrije keuze in de geestelijke dingen, en dat zonder deze de mens een blok hout, een steen of de zoutpilaar van Loths echtgenote zou zijn.

482. Dat de mens niet enige vrije keuze in burgerlijke, zedelijke en natuurlijke dingen zou hebben, wanneer hij niet een vrije keuze in geestelijke dingen had, blijkt hieruit, dat geestelijke dingen, die de theologische worden genoemd, in het hoogste gebied van de mens zetelen, gelijk de ziel in het lichaam.

Dat zij daar zetelen komt, omdat daar de ingang is, waardoor de Heer tot de mens binnengaat.

Daarónder zijn de burgerlijke, zedelijke en natuurlijke dingen, die in de mens al hun leven ontvangen uit de geestelijke dingen die daarboven zetelen.

En aangezien het leven uit de Heer invloeit uit de hoogste dingen, en het leven van de mens daarin bestaat: vrij te kunnen denken, willen en vandaar spreken en doen, zo volgt hieruit, dat daar vandaan en nergens anders vandaan de vrije keuze in maatschappelijke en natuurlijke dingen komt.

Vanuit dit geestelijk vrije heeft de mens de gewaarwording van het goede en het ware en van het rechtvaardige en het gerechte in de burgerlijke dingen, welke gewaarwording het verstand zelf in zijn wezen is.

De vrije keuze van de mens is, bij wijze van vergelijking, als de lucht in de long, die overeenkomstig alle wisselingen van zijn denken ingehaald, vastgehouden en uitgestoten wordt, en zonder deze zou de mens er erger aan toe zijn, dan iemand die aan nachtmerries, keelontsteking en kortademigheid lijdt.

Het is ook als het bloed in het hart; als dit begon te ontbreken, dan zou het hart eerst trillen en dan na stuiptrekkingen geheel en al stilstaan.

En het zou ook zijn als een lichaam in beweging, dat zolang voortgaat als het streven daarin voortduurt en tezamen met dit ophoudt.

Zo is het ook gesteld met de vrije keuze, waarin de wil van de mens is.

Beide, de vrije keuze en de wil in de mens kunnen, tezamen genomen, het levende streven worden genoemd, want wanneer de wil ophoudt, houdt de handeling op en wanneer de vrije keuze ophoudt, houdt de wil op.

Wanneer de mens het geestelijk vrije zou worden afgenomen, zou het vergelijkenderwijs ook zijn alsof de raderen van machines, de windvangende wieken van molens en de zeilen van schepen werden weggenomen; ja, het zou daarmee gesteld zijn als met een mens die de geest geeft wanneer hij sterft; want het leven van de geest van de mens bestaat in zijn vrije keuze in geestelijke dingen.

De engelen zuchten, wanneer slechts gezegd wordt dat deze vrije keuze door vele dienaren van de kerk heden ten dage geloochend wordt, en zij noemen de ontkenning ervan het toppunt van waanzin.

Het Woord zou zonder de vrije keuze in de geestelijke dingen niet van enig nut zijn en dus zou de Kerk ook niets zijn.

483. Het is in de gehele christelijke wereld bekend, dat het Woord in de brede zin is: de Wet of het Boek der Wetten, waarnaar de mens moet leven opdat hem het eeuwige leven ten deel zal vallen. En wat wordt herhaaldelijker gezegd, dan dat de mens het goede zal doen en niet het boze, en dat hij in God zal geloven en niet in afgoden; en het is vol van geboden en vermaningen die daarop betrekking hebben, en van zegeningen en beloften van beloningen voor hen die deze dingen doen; en van vervloekingen en bedreigingen voor hen die ze niet doen.

Waartoe dit alles, als de mens niet enige vrije keuze had in geestelijke dingen, dat wil zeggen in die dingen, welke het heil en het eeuwige leven betreffen; wat zouden het dan anders zijn dan zinledigheden, die tot niet enig nut strekken.

En wanneer de mens aan de voorstelling bleef hangen, dat hij geen macht en geen vrijheid heeft in geestelijke dingen, en dus verstoken is van elke wilsmacht in deze dingen, zou de Heilige Schrift hem dan wel anders verschijnen dan als een leeg blad papier zonder één syllabe, of als een blad papier waarover een hele inktpot is uitgestort, of als louter halen en jota's zonder letters, dus als een leeg boek.

Het moest weliswaar niet nodig zijn, om dit uit het Woord te bevestigen; maar aangezien de kerken heden tot een ledigheid van het gemoed zijn afgedaald, ter bevestiging waarvan zij enige plaatsen uit het Woord hebben aangedragen, waaraan een valse uitlegging gegeven werd, zo is het noodzakelijk, enige plaatsen aan te voeren, die de mens gebieden te doen en te geloven.

Dit zijn de volgende: 'Het koninkrijk van God zal van u weggenomen worden en aan een natie gegeven worden die de vruchten daarvan voortbrengt', (Mattheüs 21:43); 'Brengt vruchten voort der boete waardig; de bijl ligt reeds aan de wortel van de boom; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen', (Lucas 3:8,9); 'Jezus zei: Wat noemt gij Mij Heer, Heer! En doet niet hetgeen Ik zeg; eenieder die tot Mij komt en Mijn woorden hoort en deze doet, is gelijk een mens die een huis bouwde op een steenrots; maar die ze hoort en niet doet, is gelijk een mens die een huis bouwde op de aardbodem zonder fundament', (Lucas 6:46 tot 49); 'Jezus zei: Mijn moeder en Mijn broeders zijn dezen, die Gods Woord horen en dezelve doen', (Lucas 8:21); 'Wij weten dat God de zondaars niet hoort, maar zo iemand God vereert en Zijn wil doet, die hoort Hij', (Johannes 9:31); 'Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij dezelve doet', (Johannes 13:17); 'Die Mijn geboden heeft en dezelve doet, die is het die Mij liefheeft, en Ik zal hem liefhebben', (Johannes 14:15,21); 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt', (Johannes 15:8); 'Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet, wat Ik u gebied; Ik heb u uitverkoren, dat gij vrucht zou dragen en uw vrucht blijve', (Johannes 15:14,16); 'Maakt de boom goed; uit de vrucht wordt de boom gekend', (Mattheüs 12:33); 'Brengt vruchten voort, der boete waardig', (Mattheüs 3:8); 'Die in de goede aarde bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en vrucht draagt', (Mattheüs 13:23); 'Die oogst, ontvangt loon, en verzamelt vrucht ten eeuwige leven', (Johannes 4:36); 'Wast u, reinigt u, doet de boosheid van uw werken weg, leert het goede te doen', (Jesaja 1:16,17); 'De Zoon des Mensen zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, en dan zal Hij eenieder vergelden naar zijn daden', (Mattheüs 16:27); 'Die goedheden gedaan hebben, zullen uitgaan tot de opstanding van het leven', (Johannes 5:29); 'Hun werken volgen met hen', (Openbaring 14:13; 20:12,13); 'Ziet, Ik kom haastiglijk; en Mijn loon is met Mij, om eenieder te geven naar zijn werk', (Openbaring 22:12); 'Jehovah, wiens ogen open zijn, om eenieder te geven naar zijn wegen; naar onze werken heeft Hij met ons gedaan', (Jeremia 32:19; Zacharia 1:6). Hetzelfde leert de Heer ook in gelijkenissen, waarvan er vele insluiten, dat zij die de goedheden

doen, aangenomen worden, en dat zij die de boosheden doen, verworpen worden, zoals in de gelijkenis van de ‘onrechtvaardige pachters in de wijngaard’, (Mattheüs 21:33 tot 44); met betrekking tot de ‘talenten en de mina’s waarmee de slaven zouden handelen tijdens de afwezigheid van hun heer, en waarbij één slaaf niets gedaan had met de talenten maar deze had verborgen in de grond’, (Mattheüs 25:14 tot 31; Lucas 19: 13 tot 25).

Evenzo over het geloof: ‘Jezus zei: Die in Mij gelooft, zal in der eeuwigheid niet sterven, maar leven’, (Johannes 11:25,26); ‘Dit is de wil van de Vader, dat eenieder die in de Zoon gelooft, het eeuwige leven zal hebben’, (Johannes 6:40,47); ‘Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, maar die de Zoon niet gelooft, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem’, (Johannes 3:36); ‘Alzo heeft God de wereld liefgehad, dat Hij Zijn enigverwekte Zoon gegeven heeft, opdat eenieder die in Hem gelooft, niet zal verderven, maar het eeuwige leven zal hebben’, (Johannes 3:15,16).

En verder: ‘Gij zult liefhebben de Heer, uw God, uit geheel uw hart en in geheel uw ziel en in geheel uw gemoed; en gij zult uw naaste liefhebben als uzelf; aan deze twee geboden hangen de Wet en de Profeten’, (Mattheüs 22:35 tot 40).

Maar dit zijn slechts zeer weinige plaatsen uit het Woord en als het ware een paar glazen water uit de zee.

484. Wie ziet niet de ledigheid, om niet te zeggen de dwaasheid, in de eerder in nr. 464 aangehaalde plaatsen uit het kerkelijke boek, genaamd ‘Formula Concordiae’? Zal hij, nadat hij deze gelezen heeft en bovendien enige plaatsen hier en daar in het Woord, niet bij zichzelf denken: ‘Indien het zo was, als daar geleerd wordt, dat de mens geen vrije keuze in geestelijke dingen heeft, wat zou dan de godsdienst, die bestaat in het doen van het goede, anders zijn dan een zinledig woord, en wat zou een kerk zonder godsdienst, anders zijn dan de schors om het hout, alleen geschikt om verbrand te worden’.

Bovendien zou hij denken: ‘Wanneer de Kerk niet is, omdat er geen godsdienst is, wat zijn hemel en hel dan anders dan fabeltjes van de dienaren en regeerders van de kerk, om het volk te vangen en om zich tot hogere ereposten te verheffen?’ Daarvandaan komt deze afschuwelijke uitspraak die in de mond van velen is: wie kan uit zichzelf het goede doen en wie kan uit zichzelf het geloof aanvatten; en als gevolg daarvan laten zij het ene en het andere na en leven als heidenen.

Maar, mijn vriend, schuw het kwaad en doe het goede, en geloof in de Heer uit uw gehele hart en in geheel uw ziel en de Heer zal u liefhebben en Hij zal u liefde geven om te doen en geloof om te geloven; en dan zult uit liefde het goede doen, en uit geloof, dat vertrouwen is, zult u geloven. Indien u zo volhardt, dan zal een wederkerige verbinding plaatsvinden, en wel een bestendige, welke het heil en het eeuwige leven zelf is.

Als de mens uit de hem gegeven krachten niet het goede deed, en uit zijn gemoed niet in de Heer geloofde, wat zou de mens dan anders zijn dan een verlatenheid en een woestijn en geheel als een dor land, dat de regen niet in zich opneemt maar van zich afstoot; of als een zandvlakte, waar schapen zijn die geen weide vinden.

En hij zou zijn als een verdroogde bron, of als het stilstaande water daarin, nadat de bronader verstopt is; of als een woning waar geen oogst en ook geen water is, op welke plaats de mens van honger en dorst zou sterven, als hij deze niet spoedig zou ontvluchten en elders een bewoonbaar verblijf opzocht.

Wordt vervolgd.